

Referanse: 2022/98

Dato: 13.9.2022

Til medlemmer
i faglig råd for håndverk, design og produktutvikling

Referat møte i faglig råd for håndverk, design og produktutvikling (FRHDP)

Dato: mandag 12.september tidsramme kl 10-14.30

Sted: Digitalt møte Teams

Fra arbeidstakersiden	Fra arbeidsgiversiden
Peter Helland Hansen, LO Asle Bakken, Industri Energi	Kitty Krohn Riege, Spekter Tor Svarva NHO (Handel og service) Egil Sundet, NHO (Norsk Industri) Natasha Bjørnset Reksten, Virke
	Andre organisasjoner
	Gry-Kristina Fors Spein, Sámiid Duodji Einar Stamnes, Norsk Håndverksinstitutt Inge Sørgård, Kulturrådet
Fra lærerorganisasjoner	Fra skoleeier
Bjørn Arne Nordahl, Skolenes Landsforbund	Jorun Hollerud Saxrud, KS (vara) Sylvi Berg, KS
Fra Elevorganisasjonen	Fra Utdanningsdirektoratet og Sametinget
Johannes Myrstad Vangsnes, EO (deler av møtet)	Jorunn T. Leegaard, fagansvarlig fra sekretariatet for SRY og faglige råd Marianne Farstad-Jensen (deler av møtet)

Forfall; Raket Berge, Roald Njålstad, Marianne Monsrud, Billy Lätt, Inger Anne Klemetsen, Svein Anders Tjernsbekk

Dagsorden:

Sak 2022/28 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden godkjent.

Sak 2022/29 Forslag om endring/fordypning i læreplan glassblåserfaget, og forslag om navneendring til glasshåndverkerfaget

Saken ble også kort orientert om i rådsmøte i mars og juni.

Direktoratet har mottatt endringsforslag om fordypning i læreplan for glassblåserfaget, slik at læreplan kan dekke kompetanse i både kald og varm del. Det er også kommet forslag om endring av navn på lærefaget fra glassblåser til glasshåndverker.

Utredningsarbeidet er startet opp, og det legges opp til at Utdanningsdirektoratet sender anbefaling til KD tidlig vinter 2023.

Hensikten med saken i møtet 12.9 er å få drøftet forslaget med rådet, ref [retningslinjene for samarbeid](#) mellom Udir og faglig råd, særlig pkt 6.2.

Saksbehandler i Udir gikk i møtet gjennom endringsforslagene, og prosess videre, se presentasjon her.

Fra drøftingen av saken;

Bakgrunnen for forslaget er dels endringene som ble gjort ifm ny tilbudsstruktur, hvor «kald del» av produksjonen ble tatt bort. Bakgrunnen er også at markedet og produksjonen har hatt et oppsving, og det er behov for flere fagarbeidere med kompetanse i kald del.

Industrien har medarbeidere som kan formalisere kompetanse gjennom fagbrev, og det vil være læreplasser framover. Arbeidslivets parter ønsker å beholde ett fagbrev, men med fordypning i hhv varm og kald del, nå som det er innført mulighet for det igjen.

Navneendring vil dekke bredden i kompetansen i fagbrevet bedre. Det ble stilt spørsmål om hvorfor fordypninger ikke synliggjøres på fagbrev. Det ble stilt spørsmål ved om navneendring kan bli likt andre titler som glassarbeider.

Vedtak:

Rådet mener det er tilstrekkelig med informasjon for å utrede forslagene. Rådet støtter framdriftsplanen, og ønsker saken tilbake i møtet i november. Rådet understreker at det er viktig å få innspill fra alle deler av bransjen (mindre glasshytter og industri) og at alle stemmer må med i utredningsarbeidet, og evt læreplanarbeid etter beslutning i KD.

Sak 2022/30 Forslag om nytt lærefag (hovedmodell 2+2) sturumakerfaget

Udir har mottatt forslag om etablering av nytt lærefag, sturumakerfaget, og starter utredningsarbeidet. Sturumakerfaget ble lagt ned med ny tilbudsstruktur.

Utredningsarbeidet er i startfasen, og det legges opp til at Utdanningsdirektoratet sender anbefaling til KD tidlig vinter 2023.

Hensikten med saken i møtet 12.9 er å få drøftet forslaget med rådet, ref [retningslinjene for samarbeid](#) mellom Udir og faglig råd, særlig pkt 6.2.

Saksbehandler i Udir gikk i møtet gjennom endringsforslagene, og prosess videre, se [presentasjon her](#).

Fra drøftingen av saken;

Bakgrunnen for forslaget er dels at bransjen har fått fram flere stemmer i bransjen, og dels at nye rapporter understreker behovet for kompetanse for å vedlikeholde og bevare store ur. En erfaring at små verneverdige fag ofte ikke har fagpersoner nok til å kunne engasjere seg i saker som tilbudsstruktur og læreplanarbeid. Viktig at myndighetene er bevisste på å få innspill fra ulike deler av bransjer, inkluderende saksbehandling. Bransjen har ønsket å gjeninnføre to svennebrev, urmaker og storurmaker. Det er kompetanse i bransjen i dag, men behov for rekruttering framover. Det vil være lærebedrifter for lærlinger. I Udires utredning av ulike alternativer, som fordypning, vil det være viktig med god dialog og forankring i bransjen. Dialogmøte i høst støttes. Det ble også vist til at rapporten fra Riksantikvaren og KA er tema på møte 4.11, kan være en aktuell arena i denne saken.

Vedtak:

Rådet mener det er tilstrekkelig med informasjon for å utrede forslaget. Rådet støtter framdriftsplanen, og ønsker saken tilbake i møtet i november. Rådet understreker nødvendigheten av å få alle relevante stemmer med i utredningsarbeidet, og evt læreplanarbeid etter beslutning i KD.

Sak 2022/31 Læremidler smale fag – kartlegging og forberedelse til prioritering av fag i 2023

Udir lyser årlig ut midler til læremiddelprodusenter som vil utvikle læremidler til blant annet smale fagområder. De faglige rådene gir råd om prioriteringer av fag/fagområder. FRHDP vedtok i februar å jobbe videre med kartlegging av behov for læremidler, for å forberede prioritering av fag og utlysning av utviklingsmidler i 2023. Rådet vedtok å fordele de ulike programområdene mellom seg, og komme tilbake til saken i møter i høst.

Udir forbereder nå utlysning av midler våren 2023, og har behov tilbakemelding fra de faglige rådene på behov innenfor fagområder i utdanningsprogrammene.

Prioriteringen som ble lagt til grunn for HDP for utlysning i vår var følgende fag;

vg2	Båtbygger	Håndverk, design og produktutvikling
vg2	Urmaker	Håndverk, design og produktutvikling
vg3	Håndveverfaget	Håndverk, design og produktutvikling
vg3	Kostymesyerfaget	Håndverk, design og produktutvikling
vg3	Bunadstilvirkerfaget	Håndverk, design og produktutvikling
vg3	Orgelbyggerfaget	Håndverk, design og produktutvikling

Fra kartleggingen gjort av rådsmedlemmene er det spilt inn forslag om å prioritere inn på listen fra HDP for 2023;

- vg 3 gipsmakerfaget
- vg 3 glassblåserfaget ([se notat her](#))
- vg 2 trearbeid

Fra drøfting av saken;

Det er flere lærefag som har behov for å prioriteres, men som det er naturlig å avvente noe med tanke på andre prosesser, f eks urmakerfaget. Kartleggingen viser at det er stort behov for digitalisering av læremidler i mange fag.

Frist for oppdraget fra Udir er satt til 15.november. Det er noe mer tid for å hente evt flere innspill.

Vedtak;

Rådet vedtar endelig prioritering av fagområder og lærefag i rådsmøtet i november.

Sak 2022/32 Eksamen – eksempeloppgaver sentralt gitt eksamen yrkesfag 2023

Våren 2023 skal sentralt gitt skriftlig eksamen gjennomføres etter de nye læreplanene for yrkesfag. Udir har publisert eksempeloppgaver til noen fag i hvert utdanningsprogram, for å vise hvordan eksamen i utdanningsprogrammet kan se ut. Det er publisert eksempeloppgaver i 23 lærefag. Fra HDP er det laget eksempeloppgave i møbelsnekkerfaget.

Udir ønsker tilbakemeldinger på oppgavene, se spørsmål som er lagt inn til sist i hvert eksempel. Tilbakemeldingene er viktige for arbeidet med de endelige oppgavene som blir gitt til eksamen våren 2023. Oppgaver testes på elever på Edvard Munvh vg skole.

[Oppgavene finner du på udir.no](#) (Du må bruke et passord for å se eksempeloppgavene. Passordet er «Eksamen»). Frist for innspill er 30.9.

Fra drøftingen av saken;

Fagspråk og terminologi er viktig, erfaring at det kan variere utfra læremidler og opplæring. Oppdeling i flere, mindre oppgaver, og veiledning for disponering av tid støttes.

Vedtak;

Rådet oppfordrer medlemmene til å sende ut eksempeloppgaver i sine nettverk for innspill direkte til Udir.

Sak 2022/33 Tilbud i Håndverk, design og produktutvikling 2022/23

FRHPD behandlet sak i vår om behov for reetablering av kryssløp fra vg 1 TEK til vg 2 sølv- og gullsmed. Udir anbefalte overfor KD å reetablere kryssløpet.

I forbindelse med saken understreket rådet at de ønsket å følge tilbudene i HDP nøye framover, fra vedtaket;

Rådet gjorde samtidig Udir oppmerksom på at de vil følge utviklingen i vg1 HDP framover, fylkeskommunenes dimensjonering av tilbud og rekruttering til de ulike programområdene i vg2 og til vg3.

Vedlagt en [kort oversikt over tilbud i HDP skoleåret 2022/23](#). Basert på en gjennomgang av vilbli.no er det;

- 10 fylkeskommuner som har HDP fordelt på 20 vg skoler (ingen tilbud i Nordland fylkeskommune i 2022/23)
- Det finnes tilbud i alle vg 2 programområder

Vedtak:

Foreløpig kartlegging og statistikk tas med i videre arbeid i rådet, og til oppfølging i fylkesbesøket i høst.

Sak 2022/34 Anerkjennelse av nordiske utdanninger

En arbeidsgruppe, som ledes av Nokut, kartlegger muligheter for gjensidig anerkjennelse av fag- og yrkesopplæring og fagskole i de nordiske landene. Rapport skal leveres i år. Gruppen ser på om, og hvordan det er mulig å anerkjenne fag- og yrkesutdanning på tvers av landene. Saksansvarlig Johanne Dubois Fossan fra Nokut innledet i rådsmøtet og ønsker å drøfte spørsmål som;

- Omfang av eksisterende samarbeid om utdanning, og mellom fagmiljøer/ bransjer innen HDP i dag?
- Fordeler med gjensidig anerkjennelse mellom nordiske land?
- Muligheter og barrierer for å få ordninger til å fungere?

Fra drøftingen av saken;

Det er relativ stor utveksling, mobilitet og samarbeid mellom fagmiljøer i nordiske land innenfor tradisjonshåndverksfagene. Ved utlysning av læreplasser er det søkere fra nordiske land. Også erfaring at norske elever/lærlinger reiser til andre nordiske land. F eks har urmakerfaget erfaringsvis høy mobilitet generelt, og har tidligere hatt formalisert utveksling på nordisk nivå. Ulike utdanningsmodeller gjør samarbeid noe vanskeligere, eksempelvis hvordan læretid og opplæring i skole er organisert. Reformen har gjort samarbeidet vanskeligere. Innenfor ulike bransjer/lærefag etableres det ofte mer «subjektive» vurderinger av hvilke skoler/fagmiljøer som står for kvalitet og gode fagarbeidere på tvers av landegrensene. Et stikkord for å få til et større samarbeid er gjensidig anerkjennelse av utdanning, landene må anerkjenne hverandres utdanning. For små fag er arbeidet for gjensidig anerkjennelse og økt mobilitet viktig, og bra at det arbeides med dette. For de verneverdige fagene er det viktig å få markedsført muligheter for opplæring, utveksling og arbeid med anerkjennelse bredt ut i landene. Hva med økt samarbeid på nordisk nivå for svært små fag? Temaet er berørt i Fullføringsreformen.

Vedtak:

Fagansvarlig for rådet lager et kort utkast med hovedpunkter som oversendes rådet for innspill før det sendes Nokut fra FRHDP.

Sak 2022/35 Orienteringssaker

Struktursaker – kort muntlig status i møte

Besluttet av Kunnskapsdepartementet

- Kryssløp vg 1 TEK til vg 2 gull- og sølvsmedhåndverk gjeninnføres fra skoleåret 2023/24
- Navneendring til ull- og garnduodjifaget er besluttet og lagt inn i kodeverk mv.

Under behandling KD

- Riggerfaget

Fylkesbesøk Troms og Finnmark

Kort gjennomgang i møtet av program, påmeldte og om reisebestilling mv.
Se oversikter i egen mappe i arbeidsrommet her.

FoU-rapporter bestilt av Udir

[Markedet for digitale læremidler og læringsressurser i grunnskolen og videregående opplæring](#), Oslo economics

Informasjon om konferanser fra Kulturrådet

[Webinar om erfaringer rundt listeføring av immateriell kulturarv 27. september](#)

Webinaret omhandler vern og videreføring av immateriell kulturarv - spesielt ulike håndverkstradisjoner og av folkemusikk og folkedans. Utdanning vil være et tema som nok aktørene kommer inn på. Det er aktører fra oselvarverkstaden, fra Forbundet KYSTEN, fra Nidarosdomens restaureringsarbeider og fra Setesdalstradisjonen som skal delta.

[Nordisk konferanse om samisk immateriell kulturarv 3. og 4. november.](#)

Kulturrådet er i gang med å utarbeide programmet og nettsiden blir fortløpende oppdatert. Påmeldingsskjemaet publiseres denne uken.

[Kulturrådets museumskonferanse i Bodø 26.-27.oktober](#)

Kulturrådet skal bidra til å styrke faglige bruer og samarbeid som kan stimulere til utvikling i hele museumssektoren. Med årets museumskonferanse etablerer vi en faglig møteplass for museumsledere, fagansatte og den offentlige forvaltningen, der det er rom for både de overordna og de mer dyptpløyende diskusjonene på bakgrunn av den nye museumsmeldinga.

[Tradisjonsbåtkonferansen 2022 19.-20 oktober, Tønsberg](#)

Informasjon om konferanse fra Norsk håndverksinstitutt

Løfte håndverket -høstseminar med tema [Håndverket i kirkerommet](#)

Fredag 4.november, Aulaen Domkirkeodden, Hamar

Sak 2022/36 Saker til møte i november i forbindelse med fylkesbesøket, eller rådsmøte 1.12

Forslag om å invitere forsker Jeanine van Halteren fra OsloMet til et rådsmøte for å få mer innsikt i prosjektet [VERLICHT, se kort omtale av prosjektet her](#).

Er det saker rådet ønsker å ta opp til neste møte?

Eventuelt